

TEMA 40. Oče naš, ki si v nebesih

Z molitvijo Oče naš nas Jezus uči, kako naj se k Bogu obračamo kot k Očetu. To je najodličnejša molitev božjih otrok.

28. Okt. 2013

1. Jezus nas uči klicati Boga Oče

Z molitvijo Oče naš nas Jezus Kristus uči, kako naj se k Bogu obračamo kot k Očetu: »Moliti k Očetu, prositi Očeta pomeni vstopiti v njegovo skrivnost, kakršen je in kakršnega

nam je Sin razodel: “Izraz Bog Oče ni bil nikdar nikomur razodet. Ko je sam Mojzes vprašal Boga, kdo je, je slišal neko drugo ime. Nam je bilo to ime razodeto v Sinu, kajti to ime vključuje novo ime Očeta” (Tertulijan, *De oratione*, 3)» (*Katekizem*, 2779).

Ko učence nauči molitev Oče naš, jim Jezus tudi razkrije, da so deležni njegovega sinovstva: »Ob razodetju te molitve učenci odkrijejo svojo posebno deležnost pri božjem otroštvu, o katerem bo sv. Janez dejal v predgovoru k svojemu evangeliju: “Tistim pa, ki so jo sprejeli (se pravi, ki so sprejeli učlovečeno Besedo), je dala moč, da postanejo božji otroci” (Jn 1,12). Zato po pravici molijo skladno z njegovim naukom: *Oče naš.*«^[1]

Jezus vselej razlikuje med »moj Oče« in »vaš Oče« (prim. Jn 20,17). Dejansko, kadar On moli, nikdar ne

reče »Oče naš«. To dokazuje, da je njegov odnos do Boga popolnoma edinstven: ta odnos pripada njemu in nikomur drugemu. Z molitvijo Oče naš hoče Jezus v svojih učencih doseči, da bi se zavedali svojega položaja božjih otrok, istočasno pa pokaže na razliko med njegovim naravnim sinovstvom in med našim posinovljenjem, ki smo ga prejeli kot zastonjski dar od Boga.

Kristjanova molitev je molitev božjega otroka, ki se obrača k svojemu Očetu Bogu v otroški zaupnosti, ki jo »izražajo vzhodne in zahodne liturgije z lepim, značilno krščanskim izrazom: “*parrhesia*”, odkritosrčna preprostost, sinovsko zaupanje, vesela gotovost, ponižna drznost, gotovost, da smo ljubljene (prim. *Ef* 3,12; *Heb* 3,6; 4,16; 10,19; 1 *Jn* 2,28; 3,21; 5,14)« (*Katekizem*, 2778). Beseda “*parrhesia*” izvorno pomeni privilegij grškega državljana do svobodnega izražanja na ljudskih

zborovanjih in so jo cerkveni očetje prevzeli, da bi opisali sinovsko ravnanje kristjana v odnosu do njegovega Očeta Boga.

2. Božje otroštvo in krščansko bratstvo

Ko Boga kličemo Oče naš, priznavamo, da nas božje otroštvo zedinja s Kristusom, ki je »prvorojenec med mnogimi brati« (Rim 8,29), v resničnem nadnaravnem bratstvu. Cerkev je to novo občestvo med Bogom in ljudmi (prim. *Katekizem*, 2790).

Zaradi tega krščanska svetost, čeprav je osebna in individualna, nikoli ni individualistična ali egocentrična: »Če v resnici molimo "očenaš", se izmaknemo individualizmu, kajti ljubezen, ki jo sprejemamo, nas tega individualizma osvobodi. "Naš" na začetku Gospodove molitve, kakor "naš" v štirih zadnjih prošnjah, nikogar ne izključuje. Če naj ga

izrekamo v resnici (prim. *Mt* 5,23-24; 6,14-16), moramo premagati naše razdeljenosti in nasprotja« (*Katekizem*, 2792).

Bratstvo, ki ga vzpostavlja božje otroštvo, obsega tudi vse ljudi, kajti na nek način so vsi božji otroci — njegove ustvarjenine — in so poklicani k svetosti: »Na zemlji je le en rod: rod božjih otrok.«^[2] Zato se mora kristjan čutiti solidarnega pri nalogi, ki želi vse človeštvo pripeljati k Bogu.

Božje otroštvo nas spodbuja k apostolatu, ki je nujen izraz sinovstva in bratstva: »Misli na druge — najprej in predvsem na tiste, ki te obkrožajo —, kot na to, kar so: božji otroci z vsem dostojanstvom, ki jim ga ta čudoviti naslov podeljuje. Do božjih otrok se moramo obnašati kot božji otroci: naša ljubezen mora biti požrtvovalna, vsakodnevna, razumevajoča na tisoče drobnih

načinov, oblikovana iz tihe daritve, iz predanosti, ki se ne opazi.«^[3]

3. Čut za božje otroštvo kot temelj duhovnega življenja

Kadar človek intenzivno živi božje otroštvo, postane to »globoka drža duše, ki sčasoma preoblikuje célo življenje: prisotna je v vseh mislih, v vseh željah, v vsakem notranjem vzgibu.«^[4] To je nekaj, kar je treba udejanjati vedno, ne le v posebnih življenjskih okoliščinah: »Ne moremo biti božji otroci občasno, čeprav je nekaj trenutkov posebej namenjenih premišljevanju, prodiranju v pomen našega božjega otroštva, ki je srčika pobožnosti.«^[5]

Sv. Jožefmarija uči, da je čut ali živo zavedanje božjega otroštva »temelj duha Opus Dei. Vsi ljudje so božji otroci. Vendar sin lahko pred očetom reagira na različne načine. Potruditi se moramo, da bomo otroci, ki se zavedajo, da nam Gospod, ki nas

ljubi kot svoje otroke, kot takim nudi prostor v svojem domu, sredi tega sveta, da smo člani njegove družine, da je naše, kar je njegovega, in njegovo, kar je našega, da čutimo do Njega to domačnost in zaupanje, zaradi katerega ga prosimo — kot majhni otroci —, za zvezde!«^[6]

Krščansko veselje korenini v čutu za božje otroštvo: »Veselje je nujna posledica božjega otroštva, zavedanja, da nas s posebno naklonjenostjo ljubi naš Oče Bog, ki nas sprejema, nam pomaga in nam odpušča.«^[7] V spisih in besedah svetega Jožefmarija je pogosto zaznati, da je njegovo veselje izviral iz preišljevanja te resničnosti: »Iz razlogov, ki niso v zvezi z našo temo — vendar pa jih dobro pozna Jezus, ki nas spremlja iz tabernaklja — me je življenje pripeljalo do tega, da sem se še posebej zavedal, da sem božji otrok. Okušal sem veselje ob tem, ko sem se zatekel v srce mojega Očeta;

da bi zadoščeval, da bi se očistil, da bi mu služil, da bi razumel vse ljudi in da bi vsem odpuščal na temelju njegove ljubezni in mojega ponižanja. (...) V teku let sem se poskušal brez omahovanja opirati na to veselo resničnost.«^[8]

Eno izmed najbolj kočljivih vprašanj, ki si jih človek zastavlja ob premišljevanju božjega otroštva, je problem zla. Mnogi ne uspejo uskladiti izkušnje zla v svetu z gotovostjo vere v neskončno božjo dobroto. Kljub temu pa svetniki pravijo, da je treba vse, kar se zgodi v človekovem življenju, obravnavati kot nekaj dobrega, ker so globoko razumeli povezavo med božjim otroštvom in svetim križem. To, na primer, izražajo besede sv. Tomaža Mora, namenjene njegovi starejši hčeri, ko je bil zaprt v londonskem stolpu: »Predraga moja hči, naj se tvoja duša nikdar ne vznemirja zaradi česarkoli, kar bi se mi zgodilo

na tem svetu. Nič se ne more zgoditi razen tega, kar hoče Bog. In trdno sem prepričan, da, naj se zgodi karkoli, in naj se zdi še tako slabo, bo to v resnici najboljše.«^[9] In ravno tako pravi sv. Jožefmarija glede manj dramatičnih okoliščin, v katerih pa je lahko krščanski duši zelo hudo in je lahko zmedena: »Stiske? Težave zaradi tega ali onega dogodka? ... Ali ne vidiš, da to hoče tvoj Oče-Bog ..., On, ki je dober ..., On, ki te ljubi — samo tebe! — bolj kot morejo vse matere tega sveta skupaj ljubiti svoje otroke?«^[10]

Za svetega Jožefmarija božje otroštvo ni nekaj sladkobnega, nekaj, kar ne bi poznalo trpljenja in bolečine. Nasprotno, pravi, da je to dejstvo notranje povezano s križem, ki je neizogibno navzoč v vseh, ki hočejo Kristusu slediti od blizu: »Jezus moli na vrtu: *Pater mi* (Mt 26,39), *Abba, Pater!* (Mr 14,36). Bog je moj Oče, četudi mi pošlje trpljenje. Nežno me

ljubi, tudi kadar me rani. Jezus trpi, da izpolni Očetovo voljo ... In jaz, ki tudi hočem izpolniti presveto božjo voljo in slediti Učiteljevim korakom, se bom lahko pritoževal, če kot spremljevalca na poti srečam trpljenje? To bo zanesljivo znamenje, da sem božji otrok, saj z menoj ravna kakor s svojim Sinom. In tedaj bom lahko kot on na samem vzdihoval in jokal na svojem vrtu Getsemani, toda ko bom ležal z obrazom na zemlji in priznaval svojo ničnost, se bo z dna moje duše h Gospodu dvignil krik: *Pater mi, Abba, Pater, ... fiat!*^[11]

Naslednja pomembna posledica čuta za božje otroštvo je sinovska predanost božjim rokam, ki na prvem mestu ni toliko posledica osebnega asketskega boja — četudi je ta potreben —, temveč je sad prepustitve Bogu, in zato govorimo o predanosti. Gre za aktivno, svobodno in zavestno predanost s strani sina. Iz takšne drže izvira eden izmed

konkretnih načinov za življenje božjega sinovstva — ki ni edini niti ni obvezna pot za vse —, in sicer t. i. »duhovno otroštvo«; njegovo bistvo je v človekovem priznanju, da je ne samo sin ali hči, temveč majhen otrok, nadvse pomoči potreben pred Bogom. Takole je to izrazil sv. Frančišek Saleški: *»Če (...) ne postanete kakor otroci, nikakor ne pridete v nebeško kraljestvo! (Mt 8,13).* Ko je otrok majhen, ohranja v sebi veliko preprostost; pozna samo svojo mater; ima le eno ljubezen, svojo mater; eno samo hrepenenje, naročje svoje matere; ne želi si drugega kot to, da se prepusti tako prijetnemu počitku. Popolnoma preprosta duša ima le eno ljubezen, Boga; in v tej edini ljubezni samo eno hrepenenje: počivati na prsih nebeškega Očeta in tam doseči svoj oddih, kot ljubeči sin, ki vsakršno skrb popolnoma prepusti Njemu, ki se ne ozira na nič drugega kot le na to, da ostane v tej sveti zaupnosti.«^[12]

Prav tako je tudi sv. Jožefmarija svetoval popotovanje po stezi duhovnega otroštva: »Če boste otroci, ne boste imeli skrbi: otroci takoj pozabijo na neprijetnosti in se vrnejo k svojim vsakodnevnim igram. — Zato vam ne bo treba biti v skrbeh, ko se izročite Bogu, saj boste počivali v Očetu.«^[13]

4. Sedem prošenj v očenašu

V Gospodovi molitvi začetnemu vzkliku »Oče naš, ki si v nebesih« sledi sedem prošenj. »Prve tri prošnje imajo za predmet Očetovo slavo: posvečevanje njegovega imena, prihod božjega kraljestva in spolnjevanje božje volje. Druge štiri postavljajo predenj naše želje: te prošnje se tičejo našega življenja, da bi dobivalo hrano ali ozdravljalo od greha, ter se nanašajo na naš boj za zmago dobrega nad zlim«

(Katekizem, 2857).

Oče naš je zgled za vsako molitev, kot pravi sv. Tomaž Akvinski: »Nedeljska molitev je najpopolnejša izmed vseh molitev ... V njej prosimo ne le za tisto, kar si lahko s poštenim namenom želimo, ampak tudi skladno z redom, ki naj bi mu sledili v naših željah. Tako nas ta molitev ne uči samo prositi, temveč tudi oblikuje vso našo afektivnost.«^[14]

Prva prošnja: Posvečeno bodi tvoje ime

Svetosti Boga ne more povečati nobeno ustvarjeno bitje. Zato moramo izraz “posvečevati” tukaj »razumeti ne najprej v njegovem vzročnem pomenu (Bog sam posvečuje, napravlja človeka svetega), temveč predvsem v cenitvenem pomenu: priznavati ga kot svetega, ravnati sveto. (...) Že takoj s prvo prošnjo k našemu Očetu se potopimo v notranjo skrivnost njegovega božanstva in v dramo

odrešenja naše človeškosti. Ko ga prosimo, naj bo posvečeno njegovo ime, nas to vključi v “blagohotni načrt, kakor si ga je bil vnaprej zastavil”, “da bi bili pred njegovim obličjem sveti in brezmadežni, v ljubezni” (prim. *Ef* 1,9.4) (*Katekizem*, 2807). Tako je zahteva prve prošnje to, da se božja svetost odseva in se pomnoži v našem življenju: »Le kdo bi mogel posvečevati Boga, če pa je On tisti, ki posvečuje? Ko se navdihujemo ob besedah “Bodite sveti, kajti jaz sem svet” (3 *Mz* 20,26), prosimo, naj po krstu posvečeni vztrajamo v tem, kar smo pričeli biti. In to prosimo vsak dan, kajti dnevno tudi grešimo in moramo svoje grehe očiščevati z nenehnim posvečevanjem ... Zato se zatekamo k molitvi, da bi ta svetost ostala v nas.«^[15]

Druga prošnja: Pridi k nam tvoje kraljestvo

Druga prošnja izraža upanje, da bo prišel nov čas, ko bodo Boga vsi priznali kot Kralja, ki bo svoje podložnike obdaril z dobrinami: »Ta prošnja je “Marana tha”, krik Duha in neveste: “Pridi, Gospod Jezus” (*Raz* 22,20). (...) V Gospodovi molitvi gre predvsem za dokončni prihod božjega kraljestva s Kristusovo vrnitvijo (prim. *Tit* 2,13)« (*Katekizem*, 2817-2818). Po drugi strani pa se je božje kraljestvo na tem svetu že začelo s prvim Kristusovim prihodom in s poslanjem Svetega Duha: »“Božje kraljestvo je pravičnost, mir in veselje v Svetem Duhu” (*Rim* 14,17). Poslednji časi, v katerih smo, so časi izlitja Svetega Duha. Odtlej se je začel odločilen boj med “mesom” in Duhom (prim. *Gal* 5,16-25): “Samo čisto srce more z zaupanjem reči: ‘Pridi k nam tvoje kraljestvo.’ Morali smo biti v Pavlovi šoli, da rečemo: ‘V našem umrljivem telesu naj ne kraljuje greh’ (*Rim* 6,12). Kdor se ohranja čistega v svojih

dejanjih, svojih mislih in svojih besedah, more reči Bogu: 'Pridi tvoje kraljestvo!' (Sv. Ciril Jeruzalemski, *Catecheses mystagogicæ* 5,13)« (*Katekizem*, 2819). Skratka, v drugi prošnji izražamo željo, da bi Bog po milosti dejansko kraljeval v nas, da bi se njegovo kraljestvo vsak dan bolj širilo, in da bi ob koncu časov On v polnosti kraljeval nad vsemi v nebesih.

Tretja prošnja: Zgôdi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji

Božja volja je, »da bi se vsi ljudje rešili in prišli do spoznanja resnice« (1 *Tim* 2,3-4). Jezus nas uči, da v nebeško kraljestvo ne vstopimo s pomočjo besed, ampak bo vstopil tisti, »kdor uresničuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih« (*Mt* 7,21). Zato tukaj »našega Očeta prosimo, naj našo voljo zedini z voljo svojega Sina, da bomo spolnjevali njegovo voljo,

njegov načrt zveličavnega odrešenja za življenje sveta. Sami smo za to popolnoma nemočni, povezani z Jezusom in z močjo njegovega Svetega Duha pa mu moremo izročiti svojo voljo in se odločiti, da bomo izbrali to, kar je vedno izbiral njegov Sin: delati to, kar je vseč Očetu (prim. *Jn 8,29*)« (*Katekizem*, 2825). Kot pravi eden izmed cerkvenih očetov, kadar v očenašu prosimo *zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji*, tega ne prosimo »v smislu, da naj Bog naredi, kar hoče, temveč, da bi bili mi zmožni storiti tisto, kar hoče Bog.«^[16] Po drugi strani izraz *kakor v nebesih tako na zemlji* pove, da pri tej prošnji hrepenimo po tem, da bi se božja volja izpolnila v tistih, ki smo še na zemlji, tako kot se je izpolnila v angelih in blaženih v nebesih.

Četrta prošnja: Daj nam danes naš vsakdanji kruh

Ta prošnja izraža sinovsko predanost božjih otrok, kajti »Oče, ki nam daje življenje, si ne more kaj, da nam ne bi dal za življenje potrebne hrane, vseh “primernih” tvarnih in duhovnih dobrin« (*Katekizem*, 2830). Krščanski smisel te četrte prošnje se »tiče kruha življenja: božje besede, ki naj jo sprejemamo v veri, in Kristusovega telesa, prejetega v evharistiji (prim. *Jn* 6,26-58)« (*Katekizem*, 2835). Beseda vsakdanji, »če jo vzamemo v časovnem pomenu, je pedagoška ponovitev besede “danes” (prim. 2 *Mz* 16,19-21), da bi nas potrdila v zaupanju “brez pridržkov”. Če jo vzamemo kakovostno, pomeni tisto, kar je potrebno za življenje, in, širše vzeta, vsako dobrino, ki zadostuje za obstoj (prim. 1 *Tim* 6,8)« (*Katekizem*, 2837).

Peta prošnja: Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom

V tej prošnji najprej priznamo svoj položaj kot grešniki: »Vračamo [se] k njemu kakor izgubljeni otrok (prim. *Lk 15,11-32*) in se pred njim priznavamo za grešnike kakor cestinar (prim. *Lk 18,13*). Naša prošnja se začneja z “izpovedjo”, v kateri hkrati priznamo svojo bedo in njegovo usmiljenje« (*Katekizem*, 2839). Toda ta prošnja ne bo uslišana, če nismo poprej zadostili neki zahtevi: da sami odpustimo tistim, ki nas žalijo. Razlog za to je naslednji: »Ta val usmiljenja ne more prodreti v naše srce, dokler nismo odpustili tistim, ki so nas razžalili. Ljubezen je — kakor Kristusovo telo — nedeljiva: ne moremo ljubiti Boga, ki ga ne vidimo, če ne ljubimo brata, sestre, ki ju vidimo (prim. *1 Jn 4,20*). V odklanjanju, da bi odpustili svojim bratom in sestram, se naše srce zapre, njegova trdota ga napravi nepropustnega za usmiljeno Očetovo ljubezen« (*Katekizem*, 2840).

Šesta prošnja: Ne vpelji nas v skušnjavao

Ta prošnja je povezana s prejšnjo, ker je greh posledica svobodne privolitve skušnjavi. Zato sedaj »prosimo, naj nas ne “vpelje” vanjo. (...) Prosimo ga, naj nam ne pusti stopiti na pot, ki vodi v greh. Zapleteni smo v boj “med mesom in Duhom”. Tu prosimo za Duha razločevanja in moči« (*Katekizem*, 2846). Bog nam vedno daje svojo milost za zmago v skušnjavah: »Bog je zvest in ne bo dopustil, da bi bili preizkušani čez svoje moči, ampak bo ob preizkušnji tudi omogočil izhod iz nje, da jo boste mogli prestati« (1 *Kor* 10,13), toda da bi mogli vselej premagati skušnjavao, je potrebno moliti: »Tak boj in taka zmaga sta mogoča samo v molitvi. Prav s svojo molitvijo je Jezus zmagovalec nad skušnjavcem vse od začetka (prim. *Mt* 4,1-11) in v zadnjem spopadu svojega smrtnega

boja (prim. *Mt* 26,36-44). V tej prošnji k našemu Očetu nas Kristus zedinja s svojim bojem in svojo agonijo. (...) Ta prošnja dobi ves svoj dramatični smisel v razmerju do poslednje skušnjave našega boja na zemlji; to je prošnja za stanovitnost do konca. "Pridem kakor tat. Blagor mu, ki je čuječ" (*Raz* 16,15)« (*Katekizem*, 2849).

Sedma prošnja: Reši nas hudega

Zadnja prošnja je vsebovana v Jezusovi duhovniški molitvi k Očetu: »Ne prosim, da jih vzameš s sveta, ampak da jih obvaruješ hudega« (*Jn* 17,15). V tej prošnji dejansko »hudo ni nekaj abstraktnega, temveč označuje osebo, satana, hudobnega duha, angela, ki se upira Bogu. Hudič (*dia-bolos*) je tisti, ki "se meče povprek", zoper božje namene in njegovo "odrešenjsko delo", izvršeno v Kristusu« (*Katekizem*, 2851). Poleg tega, »ko prosimo, da bi bili rešeni hudobnega duha, prav tako prosimo,

da bi bili osvobojeni vsakega sedanjega, preteklega in prihodnjega zla, ki mu je on začetnik ali podpihovalec« (*Katekizem*, 2854), še zlasti greha, edinega resničnega zla^[17], in njegove kazni, ki je večna obsodba. Druga zla in stiske se lahko spremenijo v nekaj dobrega, če jih sprejmemo in se zedinimo s Kristusovim trpljenjem na križu.

Manuel Belda

Osnovna literatura

Katekizem katoliške Cerkve,
2759-2865.

Benedikt Xvi.—Joseph Ratzinger,
Jezus iz Nazareta, (poglavje,
posvečeno Gospodovi molitvi).

Priporočeno branje

Sv. Jožefmarija, *Homiliji Osebni odnos z Bogom in Na poti k svetosti*, v *Božji prijatelji*, 142-153 in 294-316.

[1]Sv. Janez Pavel II., *Govor*, 1. 7. 1987, 3.

[2]Sv. Jožefmarija, *Jezus prihaja mimo*, 13.

[3]*Prav tam*, 36.

[4]Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, 146.

[5]Sv. Jožefmarija, *Pogovori*, 102.

[6]Sv. Jožefmarija, *Jezus prihaja mimo*, 64.

[7]Sv. Jožefmarija, *Kovačnica*, 332.

[8]Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, 143.

[9]Sv. Tomaž More, *Un hombre solo. Cartas desde la Torre*, 7.

[10]Sv. Jožefmarija, *Kovačnica*, 929.

[11]Sv. Jožefmarija, *Križev pot*, 1.
postaja, *Točke za premišljevanje*, 1.

[12]Sv. Frančišek Saleški,
Conversaciones espirituales, št. 16, 7,
v *Obras Selectas de San Francisco de*
Sales, I, str. 724.

[13]Sv. Jožefmarija, *Pot*, 864.

[14]Sv. Tomaž Akvinski, *Summa*
theologiæ, II-II, 83, 9.

[15]Sv. Ciprijan, *De dominica*
oratione, 12.

[16]*Prav tam*, 14.

[17]Prim. Sv. Jožefmarija, *Pot*, 386.

.....

sl-si/article/tema-40-ocne-nas-ki-si-v-
nebesih/ (27. Mar. 2025)